

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL VIEŠOJO SEKTORIAUS DUOMENŲ ATVĖRIMO REKOMENDACIJŲ
PATVIRTINIMO**

2016 m. liepos 20 d. Nr. 3-245(1.5E)

Vilnius

Įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 metų veiklos prioritetų įgyvendinimo pažangos lentelės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1094 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 metų veiklos prioritetų“, 1.4.2 papunktį:

1. T v i r t i n u Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo rekomendacijas (pridedama).
2. P a v e d u Informacinės visuomenės plėtros komitetui prie Susisiekimo ministerijos teikti konsultacijas duomenų atvėrimo klausimais.

Susisiekimo ministras

Rimantas Sinkevičius

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro

2016 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 3-245(1.5 E)

VIEŠOJO SEKTORIAUS DUOMENŲ ATVĖRIMO REKOMENDACIJOS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo rekomendacijose (toliau – Rekomendacijos) apibrėžiama atvirų duomenų sąvoka, nustatomi duomenų atvėrimo uždaviniai, poreikio nustatymo būdai ir prioritetai, siekiant didinti viešojo sektoriaus informacijos prieinamumą ir pakartotinį naudojimą. Rekomendacijos skirtos valstybės ir savivaldybių institucijoms, įstaigoms, įmonėms ir viešosioms įstaigoms, finansuojamoms iš valstybės ar savivaldybių biudžetų ir valstybės pinigų fondų ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka įgaliotoms atlikti viešąjį administravimą arba teikiančioms asmenims administracines ir viešąsias paslaugas, įskaitant bibliotekas, muziejus ir valstybės archyvus (toliau – institucijos), kurios, atlikdamos teisės aktuose nustatytas funkcijas, tvarko savo sukauptus duomenis informacinių technologijų priemonėmis.

2. Rekomendacijų tikslas – padėti institucijoms tinkamai organizuoti savo duomenų atvėrimą, teisingai nusistatyti duomenų atvėrimo uždavinius ir prioritetus ir efektyviausiu būdu juos atverti.

3. Rekomendacijose vartojama sąvoka:

3.1. **Atviri duomenys** – laisvai prieinami institucijos veikloje ar dokumentuose užfiksuoti duomenys, informacija ar jos dalis, nepaisant jų pateikimo būdo, formos ir laikmenos, įskaitant registro duomenis, registro informaciją, registruoti pateiktų dokumentų ir (arba) jų kopijų duomenis, valstybės informacinės sistemos duomenis, kuriuos visi asmenys gali pakartotinai naudoti ir platinti bet kokių tikslu, nurodydami jų šaltinį ir tik tomis pačiomis sąlygomis, kuriomis buvo gauti.

3.2. Kitos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos arba vartojamos Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme ir Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme.

4. Atvirus duomenis apibūdina keturi pagrindiniai požymiai:

4.1. prieinamumas – neribojama atveriamų duomenų apimtis;

4.2. automatinis nuskaitymas – atvirais formatais pateikti duomenys nuskaitymi informacinių technologijų priemonėmis;

4.3. neatlygintinumas – duomenys gaunami neatlygintinai arba už atlyginimą, imamą teisės aktais nustatytais atvejais, neviršijanti įstatymų nustatytų sąnaudų;

4.4. teisė naudoti be apribojimų – gautus duomenis galima be apribojimų papildomai apdoroti, jungti su kitais duomenimis, teikti tretiesiems asmenims ir pan.

5. Duomenų atvėrimo tikslas – užtikrinti pažangų, efektyvų, politinę, ekonominę ir socialinę naudą kuriantį viešojo sektoriaus duomenų pakartotinį panaudojimą, kuris skatintų skaidrumą, atskaitingumą, pasitikėjimą valdžia, skatintų šalies ekonomikos plėtojimą ir didintų Lietuvos konkurencingumą.

II SKYRIUS DUOMENŲ ATVĖRIMO UŽDAVINIAI, POREIKIO NUSTATYMO BŪDAI IR PRIORITETAU

6. Siekiant tinkamai organizuoti duomenų atvėrimą, institucijoms rekomenduojama nusistatyti ir įgyvendinti šiuos uždavinius:

- 6.1. užtikrinti atvirų duomenų kokybę ir atnaujinimą;
- 6.2. užtikrinti atvirų duomenų prieinamumą institucijos interneto svetainėje ir metaduomenų, kurie bus įtraukti į Informacijos rinkmenų sąrašą, pateikimą jo tvarkytojui;
- 6.3. užtikrinti, kad duomenų naudotojų poreikius tenkinantys duomenys būtų atverti laiku;
- 6.4. vykdyti atvirų duomenų naudojimo stebėseną, nuolat rinkti duomenų naudotojų atsiliepimus ir siekti atsižvelgti į duomenų naudotojų poreikius;
- 6.5. reguliariai vertinti atvirų duomenų brandą (apimties, kokybės, sąlygų, technologinės parengties ir kt.).

7. Nustatant atvertinų duomenų prioritetus institucijoms rekomenduojama atsižvelgti į kaupiamų duomenų pobūdį, gautus prašymus dėl duomenų gavimo ir siekti atverti duomenis, kurie atneštų didžiausią naudą duomenų naudotojams.

8. Duomenų atvėrimo poreikis gali būti nustatytas dviem būdais:

- 8.1. institucija išanalizuoja gautus prašymus dėl duomenų gavimo ir nustato, kurių duomenų naudotojai prašo dažniausiai;
- 8.2. institucija įvertina savo turimus duomenis ir nustato, kad turi duomenų, kuriuos atvėrus naudą gaus verslas ir (arba) visuomenė.

9. Rekomenduojami atvertinų duomenų prioritetai (remiantis Europos Komisijos nurodytomis duomenų kategorijomis (Europos Komisijos pranešimo Nr. 2014/C 240/01 „Rekomenduojamų standartinių licencijų, duomenų rinkinių ir mokesčio už pakartotinių dokumentų naudojimą apskaičiavimo gairės“ 3.1 papunktis):

- 9.1. geografinė ir erdvinė informacija (pašto indeksai, nacionaliniai ir vietos žemėlapiai (kadastro, topografiniai, jūrų, administracinių sienų ir kt.);
- 9.2. žemės stebėjimas ir aplinka (orų, dirvožemio ir vandens kokybės, energijos suvartojimo, išmetamų teršalų kiekio ir kt.);
- 9.3. transportas (viešojo transporto tvarkaraščiai (visos transporto rūšys ir maršrutai), kelio darbai, informacija apie eismą ir kt.);
- 9.4. statistika (nacionaliniai, regioniniai ir vietos statistiniai duomenys, įskaitant pagrindinius demografinius ir ekonominius rodiklius (asmenų amžių, sveikatą, nedarbą, pajamas, išsilavinimą ir kt.);
- 9.5. įmonės (registruotų įmonių sąrašai, nuosavybės ir valdymo duomenys, registracijos identifikatoriai, balansai, ūkinė veikla ir kt.).

III SKYRIUS

REKOMENDACIJOS INSTITUCIJOMS

10. Institucijoms rekomenduojama:

10.1. inventorizuoti duomenis, įskaitant ir savo archyvuose saugomus duomenis, įvertinti jų kokybę, atsižvelgiant į Atvirų duomenų kokybės kriterijus (Viešojo sektoriaus duomenų atvėrimo rekomendacijų priedas); įsivertinti, kurie duomenys gali būti atveriami, atsižvelgiant į duomenų poreikį ir prioritetus, ir atlikus reikiamus pakeitimus užtikrinti, kad duomenys būtų atverti; įsivertinti savo tvarkomus ir viešai skelbiamus duomenis ir poreikį juos paversti atvirais duomenimis (pvz., finansinės ataskaitos, deklaracijos, darbotvarkės ir pan.);

10.2. naudoti interaktyvų atvirų duomenų teikimo būdą ir naudojantis interneto naršykle pateikti duomenų rinkmenas informacinių technologijų priemonėmis nuskaitomais formatais, kurių techninės specifikacijos yra viešai prieinamos ir kuriuos programinė įranga geba nustatyti, atpažinti ir nuskaityti ir kuriuos pareiškėjas gali laisvai gauti ir naudoti (toliau – atviras elektroninis formatas);

10.3. pasirinkti atvirų duomenų teikimo režimus, technologijas ir formatus, atsižvelgiant į Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus įsakymu patvirtintas rekomendacijas, o kitus minėtose rekomendacijose nenurodytus būdus ir formatus rekomenduojama naudoti tik tuo atveju, jeigu prašyme duomenų naudotojas to pageidauja ir jeigu yra techninės galimybės;

10.4. nusistatyti savo atsakomybes už Atvirų duomenų kokybės kriterijų (priedas) laikymąsi ir pasirinkti duomenų teikimo režimus ir technologijas geriausias tenkinančias nurodytas duomenų kokybės rekomendacijas;

10.5. pateikti Informacijos rinkmenų sąrašo tvarkytojui visų sudarytų duomenų rinkmenų metaduomenis ir interneto nuorodas, kurie bus įtraukti į Informacijos rinkmenų sąrašą.

11. Duomenys, kuriems netaikomi duomenų prieinamumo ribojimai, susiję su asmens duomenų, valstybės ekonominių, socialinių, teisėsaugos ar kitų interesų apsauga, įtvirtinti specialiuosiuose įstatymuose ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, turėtų būti laisvai prieinami visiems duomenų naudotojams institucijos interneto svetainėje. Laisvai prieinamiems ir neatlygintinai teikiamiems institucijos interneto svetainėje duomenims gauti siektina atsisakyti reikalavimo pateikti prašymą, patvirtintą duomenų naudotojo ar jo atstovo parašu, duomenų naudotojo identifikavimo ir pan.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12. Ne rečiau kaip kartą per metus Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos paprašo institucijų pateikti informaciją, parengtą atsižvelgiant į institucijos nusistatytų uždavinių, prioritetų ir į Atvirų duomenų kokybės kriterijų (priedas) įgyvendinimą, ir apibendrintą informaciją pateikia Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai.

13. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija kartą per metus savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie Rekomendacijų įgyvendinimą.

ATVIRŲ DUOMENŲ KOKYBĖS KRITERIJAI

Eil. Nr.	Kokybės kriterijus	Rekomendacijos	Pavyzdžiai
1.	Tikslumas Ar duomenys tiksliai parodo realius objektus ir įvykius?	Duomenys turėtų būti teisingi ir tikslūs. Turėtų būti užtikrinta procedūrų ir priemonių priežiūra reikiamam duomenų tikslumui pasiekti.	Teisingi oro sąlygų matavimai (temperatūra, krituliai). Tiksliai įvardytos esamos sąlygos dėl pakartotinio duomenų naudojimo.
2.	Prieinamumas Ar duomenys yra pasiekiami dabar ir bus pasiekiami ilguoju laikotarpiu?	Institucija turėtų užtikrinti, kad interneto svetainėje įdėtos nuorodos į duomenų rinkmenas būtų aktyvios ir teisingos (tęstinumo užtikrinimas).	Nuoroda į duomenų rinkmeną nukreipia į tinkamą resursą (ir negražina klaidos „puslapis nerastas“ (angl. <i>404 Not found</i>)).
3.	Išsamumas Ar duomenys parodo objekto ar įvykio sudedamąsias dalis?	Duomenų rinkmenų sudarymo ir skelbimo procesai turėtų būti apibrėžti taip, kad jie apimtų visus reikalingus duomenis. Turėtų būti periodiškai stebimi duomenų rinkmenų atnaujinimo procesai.	Duomenų rinkmena, kurioje yra visų ministerijų išlaidų duomenys, leidžia susidaryti išsamų vaizdą apie valstybės išlaidas. Duomenų aprašas, į kurį yra įtraukiamos duomenų naujausių pakeitimų datos ir laikai.
4.	Atitiktis Ar duomenys atitinka pripažintus atvirus formatus ir standartus?	Duomenims ir metaduomenims turėtų būti taikomi dažniausiai naudojami standartai.	Atitinka teisės aktų nustatytus rekomenduojamus atvirus formatus ir standartus. Metaduomenys įrašyti į Informacijos rinkmenų sąrašą.
5.	Nuoseklumas Ar duomenyse nėra netikslumų?	Duomenys turėtų būti tikrinami prieš juos skelbiant, kad būtų ištaisytos klaidos (ypač tais atvejais, kai duomenys gauti iš skirtingų šaltinių).	Duomenų rinkmeną sudaro duomenys iš skirtingų šaltinių, kuriuos tvarkant buvo ištaisyti netikslumai.
6.	Patikimumas Ar duomenys pagrįsti patikimais šaltiniais?	Duomenys turėtų būti renkami iš patikimų šaltinių. Turėtų būti pateiktos nuorodos į šaltinius, pagal kuriuos naudotojai galėtų įvertinti duomenų patikimumą.	Duomenų, kurių šaltiniai gali būti nepriklausomai patikrinami, rinkmena. Institucijos skelbiamos duomenų rinkmenos aprašas.
7.	Apdorojamumas Ar duomenys yra	Turėtų būti nurodyti duomenų standartų ir formatų, kurie	Duomenų rinkmena, kurioje koduota informacija pagrįsta

Eil. Nr.	Kokybės kriterijus	Rekomendacijos	Pavyzdžiai
	atveriami tinkamu formatu?	naudojami sudarant automatinio būdu nuskaitymas duomenų rinkmenas, šaltiniai. Duomenų rinkmenos turėtų būti sudaromos atsižvelgiant į bendruosiuose standartuose ir specifikacijose pateikiamas rekomendacijas.	teisės aktais patvirtintais rekomenduojamais standartais ir formatais. Duomenų rinkmenos aprašas, kuriame datos pateikiamos tinkamu formatu (pvz., 2014-03-11), o ne mišriuoju būdu (pvz., 2014 m. kovo 11 d.).
8.	Tinkamumas Ar tinkamas duomenų turinys?	Turėtų būti suderinta duomenų apimtis ir detalumas pagal jų paskirtį. Turėtų būti įvertintos galimos duomenų panaudojimo galimybės.	Duomenų rinkmena, kurioje temperatūrų informacija pateikiama sveiko skaičiaus tikslumu, kadangi bus naudojama klimato kaitos tyrimams. Duomenų rinkmena, kurioje temperatūrų informacija pateikiama tūkstantosios skaičiaus dalies tikslumu, kadangi bus naudojama cheminėms reakcijoms tirti.
9.	Atnaujinimas Ar duomenys parodo aktualią situaciją ir ar jie bus skelbiami pakankamai greitai?	Turėtų būti nustatytas duomenų atnaujinimo dažnumas, atsižvelgiant į duomenų kilmę ir jų panaudojimo paskirtį. Turėtų būti užtikrinti tinkami duomenų atnaujinimo įrankiai ir procesai.	Duomenų rinkmena, kurioje realiu laiku kaupiami ir kas kelias minutes atnaujinami kelių eismo sąlygų duomenys. Duomenų rinkmenos, kurioje pateikta metinė nusikalstamumo statistika, aprašas paskelbiamas ne vėliau kaip po kelių dienų nuo duomenų rinkmenos paskelbimo.